ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 14 сентябрь
ШАНБА
№ 180 (5.223).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ♦ Ҳафтада беш марта чоп этилади

Бугун Тошкентда Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съезди ўз ишини бошлайди.

СУРАТДА: Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съезди делегатларидан бир гуруҳи. Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

13 сентябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида Марказий Комитет котиблари ва бюро аъзоларининг Ўзбекистон Коммунистик партияси фавқулодда XXIII съездига республика вилоятлари, шаҳарлари ва районларидан сайланган делегатлар билан учрашувлари бўлди. Учрашувларда Марказий Комитет сиёсий маърузасининг асосий тезислари, съезд қарорлари ва бошқа ҳужжатларининг лойиҳалари, ишчи органлари таркиби ва иш тартиби принципиаллик ва бир ёқадан бош чиқариб ҳамкорлик қилиш, партиянинг бундан кейинги тақдири учун масъулият ҳисси руҳида кўриб чиқилди.

Муҳокама этилган ҳужжатларга билдирилган фикр мулоҳазалар ва таклифларни ҳисобга олиб тегишли ўзгартишлар киритилди, улар съездга тақдим этиш учун тавсия қилинди.

Делегатлар билан учрашувларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, Республика Президенти И. А. Каримов, Олий Кенгаш Раиси Ш. М. Йўлдошев, бюро котиблари ва аъзолари А. С. Ефимов, К. Ю. Юсупов, А. И. Икромов, А. И. Фозилбеков, Ў. Ҳошимов ва бошқалар қатнашдилар.

* * *

Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съезди 14 сентябрь куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Президенти аппаратининг катта мажлислар залида очилади.

Асрларга татийдиган обида бўлсин!

Пойтахтимиздаги энг катта, бағри кенг, салобатли ва шукуҳли Мустақиллик майдони не-не воқеаларнинг гувоҳи бўлган. Эндиликда ушбу майдонда Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг фармонига кўра «Озодлик» обидаси бунёд этилади. 12 сентябрь куни Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғинга тўпланган давлат ва жамоат арбоблари, ёзувчилар ва меъморлар, рассомлар ва ҳайкалтарошлар мустақиллигимиз рамзи сифатидаги ана шу обида қандай бўлиши зарурлиги хусусида маслаҳатлашиб олдилар.

Мазкур обида зулм ва истибдоддан озод бўлиш, кўнгил ва руҳнинг эрки, инсон эркинлигининг рамзи бўлиши керак, деб таъкидланди мажлисда. Бу ёдгорлик халқимизнинг, Ўзбекистондаги барча халқларнинг зиёратгоҳига, уларнинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшадиган, эзгу ишларга чорлайдиган қадамжога айланиши лозим.

— Жаҳондаги мамлакатларда бундай ҳайкаллар анчагина, — деб таъкидлади Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримқул Қодиров. — Хорижий ҳайкалтарошлар ва меъморларнинг тажрибасини ўрганишимиз, айни вақтда қадимий меъморчилик меросимиздан ижобий фойдаланишимиз, мустақилликдек улуғ ғояларни шунга яраша образларда акс эттиришимиз керак.

— Тошкент халқимизнинг эрки, озодлиги, ободончилиги деб умрини фидо этган кўплаб алломаларнинг қадами етган қутлуғ заминдир,— деди адиб Абдуқаҳҳор Иброҳимов. — Шу арбобларимизнинг руҳи ҳам бўлажак обидада акс этади деб умид қиламан.

— Шавқ ва илҳом билан ишлаш учун ажойиб даврон келди, — деб уқтирди Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов. — Бўлажак қадамжо, назаримда, маданиятимизнинг қўзгуси бўлиши лозим. Жаҳон кезган, оламни ўз кўзи билан кўрган кишиларнинг бўлажак ана шу ёдгорлик ҳақидаги мулоҳазаларини ўрганишимиз зарур бўлади. Халқимизнинг мустақиллик учун кураши тарихини монументал асарда символлар, яъни рамзлар орқали ифодаласак деган орзуим бор.

— Тарихимиз саҳифаларига Спитамен, Широқ, Тўмарис сингари миллий қаҳрамонларимиз, сарбадорларнинг номлари зарҳал ҳарфлар билан битилгандир. Мен бўлажак санъат асарида озодлик руҳи балқиб туришини истар эдим, — деб таъкидлади шоир Муҳаммад Али.

Мажлис аҳли бу табаррук обидани тиклашда кўҳна меъморчилик меросимиздан фойдаланиш хусусида қайта-қайта гапирди. Масалан, қадимий Афросиёб деворларидаги монументал тасвирлар ҳайкалтарош ва рассомлар, меъморлар илҳомига илҳом қўшиши мумкин. Ана шунда ёдгорликка миллий руҳ бахш этиш мумкин бўлади. Бу зиёратгоҳга ҳар бир одам кўнгли ва дилини поклаш учун келадиган бўлсин.

1966 йилги Тошкент зилзиласидан кейин пойтахтимизни қайта тиклашга кўп меҳнати синган меъморлардан Собир Одилов ва Фарҳод Турсунов ҳам мажлисда ўз фикр-мулоҳазаларини айтдилар. Майдонга асос солинган, деб уқтирилди. Бу ердаги иморатлар, обидалар ва ёдгорликларни тиклашга меъморлар бир неча авлодининг меҳнати сингган. Бу ижодий анъана бундан буён ҳам давом этаверади. Назаримизда, деб таъкидлашди улар, Тошкент шаҳар ижроия комитети янги обидани тиклашда бош-қош бўлиши лозим. Барча ижодкор ходимлар ҳар жиҳатдан ёрдам беришга тайёрдирлар.

Йиғилиш қатнашчилари бўлажак обида лойиҳасини тузиш учун ўтказиладиган танлов шартларини ҳам кўриб чиқдилар. Минглаб ҳамшаҳарларимиз ва Ўзбекистондаги барча фуқароларнинг фикрини ўрганиш мақсадида маслаҳат кенгаши тўзиладиган бўлди. Таклифлар шу йилнинг декабрь ойигача қабул қилиниб ўрганиб чиқилади. Янги обидани Мустақиллик кунининг бир йиллиги нишонланадиган давргача қуриб битказиш мўлжалланмоқда.

Мажлисни Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Э. Самандаров олиб борди. Мажлисда Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари П. Нуъмонов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Б. Назаров иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Пахтазордан хабарлар

ОЛТИН ЧАНОҚЛАР

Хўжалигимизда асосий даромад манбаи-пахта. Кўп йиллардан бери шундай. Биз бунга кўникканмиз, турмуш тарзимизни, бутун ҳаракатимизни, мақсад ва интилишларимизни шунга мослаганмиз. Бу соҳада маълум тажрибага эгамиз.

Пахта яккаЗироатчилиги танқид остига олинган дастлабки кезларда кекса бир деҳқон билан суҳбатлашиб қолдим. Ўшанда у фикрини шундай баён этди;

— Айб пахтада эмас, ўзимизда. Меҳнатни қилавериб миз-у, ҳисобда янглишибмиз. Оқибатда пахтамизнинг ҳам, ўзимизнинг ҳам қадримиз тўкилди. Оқ толамиз оёқ остида хор бўлганини кўп кўрдик. Нархи арзон-да.

...Бу фикр кишини ўйлантириши табиий. Деҳқоннинг ажиб феъли бор. Дунёнинг ҳеч бир жойида рўзғор тебратишда бизнинг пахтакорга тенг келадигани топилмаса керак. Йил бўйи ишлаб топгани арзимас пулга бола-чақа, тўй-ҳашамни эплашини айтинг. Техника, ўғит, ёқилғи деган нарсалар тўрт-беш марта қимматлашгани, сувни ҳам сотамиз деб туришгани билан иши йўқ азаматнинг. Фақат бир нарсани билади: дўстдан ҳимматини, даладан меҳнатини аямайди.

Унинг шундай фазилатини билганимиз учун вилоятда биринчилардан бўлиб жамоа хўжалигимизда оила пудратини жорий қилдик. Бу усул барчага маъқул тушди. Ишда жонланиш сезилади. Энг муҳими, моддий манфаатдорлик ўсди. Янгилик хўжалик иқтисодиётини юксалтиришга ҳам ижобий таъсир кўрсатди. Меҳнатга муносабат тубдан ўзгарди. Кишиларда кўпроқ ва яхшироқ ишлаш иштиёқи туғилди. Тиғиз дамларда ҳашарчи чақиришга чек қўйилди. Олдинига олти-етти йил шундай бўлди. Кейинроқ бу усулни янада ривожлантириш, такомиллаштириш лозимлиги сезилиб қолди. Ўтган йилнинг бошларида жамоа пудратига қайтилди. Пудратчиларни кўпчилик биргаликда бажариши лозим бўлган ишларга жалб қилиш қийин бўлаётгани, бир далада ишлаётган пудратчилар ўртасидаги айрим келишмовчиликлар бунинг сабаби қилиб кўрсатилди. Йил сўнггидаги натижалар эса орқага қайтиш мумкин эмаслигини кўрсатди. Қулай келган йилда ҳосил кўнгилдагидек бўлмади. Хато қилганимизни англадик. Шу боисдан ҳам бу йил яна оила пудрати асосида ишлаяпмиз. Ўн еттита пахтачилик бригадасининг биттасидагина жамоа пудрати иш услуби сақланиб қолган.

Пахтакорларимиз катта табиат қийинчиликлари рўй берган ушбу йилда мислсиз матонат кўрсатдилар. Ҳар бир даладаги шароитни ўрганиш учун мутахассислар бириктиб қўйилди. Ишлов сифатига алоҳида эътибор берилди. Ғўза қатор ораларини юмшатиш, экинни озиқлантириш ва суғориш қулай мудДатларда олиб борилди. Айниқса, яганалашни жиддий эътибор берган ҳолда бир неча бор қайта ўтказишга тўғри келди. Бу иш одатдагидан бошқачароқ маъно касб этди. Ниҳолларнинг ҳафталик, ўн кунлик ривожи ҳисобга олинди. Ҳар туп ғўза нигоҳда ва ардоқда бўлди. Ўғит тупроқ шароити, экин эҳтиёжи назарда тутилган ҳолда берилди. Шарбат суви тарашга бутун куч қаратилди. Сувчиларнинг фикр олишувлари, маслаҳатлашувларини ташкил этдик. Тажрибали сувчилар чинакам мураббийлар бўлдилар. Шундай тадбирлар туфайли ғўза ривожидаги кечикиш қопланди. Кўсак сони кўпайиб, пахталар очила бошлади. Ҳозирда пахтакорларимиз йиғим-теримни жадал давом эттирмоқдалар.

Теримнинг дастлабки кунларида бу йилнинг ўзига хослигини эсдан чиқариб қўймадик. Мутахассислар гуруҳи ҳар бир пудратчи даласида бўлиб пахтанинг пишиб етилган, етилмаганлигини аниқлагач теримга рухсат этди.

Буларнинг ҳаммаси дастлабки кунларданоқ суръатни ошириш имконини бермоқда. Йиллик режанинг 2—2,5 фоизи миқдорида ҳосил тайёрланмоқда. Матёқуб Бобожонов, Султонбой Собиров бошлиқ бригадаларда бу кўрсаткич янада юқори.

Машина терими учун кенг иш жабҳаси яратамиз. Мавжуд 20 терим машинасини уч гуруҳда ишлатишни мўлжаллаяпмиз. Ҳар бир гуруҳга мутахассислар, зарур техника воситалари бириктилди. Айни кунларда олтита ОВХ-28 пуркагич трактори ғўза баргини сунъий тўкдиришга хизмат қилмоқда. Бу ишни олти-етти иш кунида бажарамиз.

Терим илғорларини моддий рағбатлантириш асосий масаладир. Шу мақсадда мавсум учун катта пул ажратилди. Ғолиблар ҳар ўн кунда аниқланиб, тақдирлаб борилади. Уларга қимматбаҳо буюмлар, кундалик турмуш учун зарур моллар етказиб беришга қарор қилдик.

Хўжалигимизда бу йил мавжуд 2180 гектар экин майдонининг 1380 гектарида пахта етиштирилди. Шундан 800 гектарига чигит қайта экилди. 700 гектар майдондаги ҳосил агрегатлар ёрдамида йиғиштирилади.

Президентимизнинг давлат хўжаликлари ва жамоа хўжаликлари меҳнаткашларини ҳосилни кўпроқ йиғиштириб олишдан моддий манфаатдорлигини таъминлаш юзасидан таклифи халқимизни жуда қувонтирмоқда. Бу ҳосилни тез ва соз йиғиштириб олишда бош омил бўлиши шубҳасиз. Меҳнатимиз жойига тушса пахтамизнинг, ўзимизнинг қадримиз юксалишини халқимиз яхши тушунишади. Қадди тикланган халқнинг қадри ҳам тикланади.

К. РАЖАБОВ,
Хонқа районидаги «Ленинград» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

Йиғим-терим мавсуми қизғин паллага кирмоқда. Ульянов районидаги «Москва» давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган пахта тайёрлаш пунктида иш қизғин. Жамоа аҳлининг қўли-қўлига тегмайди. Ўтган йили бу ерда хўжаликда етиштирилган 6.451 тонна ҳосил қабул қилиб олинган эди. У ўз вақтида саранжомланиб, қайта ишлаш корхоналарига сифатли ҳолда етказиб берилди. Натижада хом ашёнинг 90 фоизи Чироқчи, Ульянов, Шаҳрисабз, Яккабоғ заводларида биринчи навга қабул қилинди.

ХИРМОН ЮКСАЛМОҚДА

Ҳосилни сифатли сақлаш, ўз вақтида жўнатиш, ҳисоб-китоб ишларини тўғри юритишда пункт бош ҳисобчиси Эркин Жуллиевнинг хизмати оз эмас. У ўз касбининг билимдони, Иқтисод ва тежамкорликка амал қилиш, янги имкониятни қидириб топиш туфайли моддий манфаатдорлик ошиб бораяпти. Ҳар бир ходимнинг маоши ўртача 350—400 сўмни ташкил этаётганлиги фикримиз далилидир.

Пунктда эртаю кеч ҳаёт қайнайди. Оқ олтин юклаган карвонлар пешма-пеш келиб турибди. Хирмонлар кун сайин, соат сайин юксалмоқда. Худойқул Ҳамидов, Олланазар Қўлдошев, Акром Қодиров, Шоди Чориев, Мурод Ёқубов, Бахтиёр Тошбоев каби ишчи-хизматчилар ўзларига юклатилган вазифани сидқидилдан адо этишиб, мавсумни кўнгилдагидек ўтказиш учун куч-ғайратларини аяшмаяпти. Пункт ҳузурида ошхона ва чойхона мавжуд. Хордиқ хонаси радио ҳамда телевизор билан таъминланган. Хуллас яхши ишлаш, кўнгилли дам олиш учун нимаики зарур бўлса, бари бор.

Н. ТОҒАЕВ.

МАШИНАЛАР ШАЙ

Марҳамат районидаги «Андижон 50 йиллиги» совхози деҳқонлари янги ҳосилни оммавий равишда териб олишга киришдилар. Қимматли тўқимачилик ҳом ашёсининг дастлабки тонналари тайёрлов пунктларига жўнатилди.

Хўжалик пахта далаларининг 60 фоизи адир ерларда жойлашган. Шундай бўлишига қарамай, хўжаликда машиналардан тўла фойдаланишни мўлжаллаб туришибди: 800 гектарга яқин майдондаги ҳосил зангори кемалар ёрдамида териб олинади. Бу эса ёғин-сочинли кунлар бошлангунича деярли ҳамма ҳосилни йиғиштириб олиш имконини беради. 24 та пахта териш машинасининг ҳаммаси ўз вақтида юқори сифатли қилиб ремонтдан чиқарилди. Механизаторлар энди дефолиация тугашини кутишмоқда, сентябрь ойининг иккинчи ўн кунлигида улар теримга киришадилар.

Хўжаликда қишлоқ аҳлининг меҳнат қилиш ва дам олишлари учун кўнгилдагидек шарт-шароит яратишни ҳам унутмадилар. 19 та пахтачилик бригадасининг ҳаммасида дала шийпонлари, хирмонлар, тароз хўжалиги ремонтдан чиқарилди. Ошхоналар ишга шай қилиб қўйилди. Озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масалалари ҳал қилинди.

— Йил бошидан бери тежаш ҳисобига пахта терим даври учун қарийб 60 тонна ёнилғи-мойлаш материалларини ғамлаб қўйдик, дейди совхоз директори Мамашокир Хўжалиев. — Бу бутун ой мобайнида техника ҳамда автомашиналар узлуксиз ишлаши учун етарлидир.

...Теримчилар сафи кун сайин кўпаймоқда. Совхознинг бир ярим минг нафардан кўпроқ ишчи ва хизматчиси этак боғлаб далаларга пахта терғани чиқишмоқда. Улар 5 октябрда пахта тайёрлаш йиллик режасини бажаришни, ҳар гектар ердан қамида 25,5 центнер ҳосил олишни режалаштиришмоқда.

К. НИЗОМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Баракали нав

Ҳозир Мирзачўлда экилаётган уч навдаги пахта ёнига яна битта —С-6524 деб аталган янги юқори самарали нав қўшилади. Ҳозир Сирдарё вилоятининг сарауруғчилик хўжаликларида ана шу нав ҳосилини йиғиштириб олиш бошланди. Гулистон районидаги Фрунзе номли колхозда теримнинг дастлабки кунидаёқ ана шу янги нав ҳосилидан 20 тоннага яқини хирмонга тўкилди. Ундан дастлабки уруғликни олишади. Теримда 400 га яқин киши қатнашмоқда. Уларга иш ва меҳнатга ҳақ тўлаш шарт-шароитлари ҳақида йўриқномалар берилган.

Хўжалик пахтакорлари мавсум охиригача давлатга 500 тоннадан кўпроқ уруғлик пахта сотадилар, уларнинг асосий қисмини С-6524 нави ташкил этади.

(ЎзТАГ).

Сурхондарёдаги Йўлдош Охунбобоев номли жамоа хўжалигида 1229 гектар ерда ингичка толали пахта етиштирилди. Айни кунларда қўл терими жадал суратлар билан олиб борилмоқда. Жорий йилда аҳил жамоа ҳар гектар ердан 32,5 центнердан қимматбаҳо ҳосил кўтармоқчи. Қўлда терилган ҳар бир килограмм оқ олтинга 40 тийиндан ҳақ тўланмоқда. Хўжаликда пахтакорларнинг баракали меҳнат қилишлари учун барча шарт-шароит яратилган.

СУРАТДА: илғор теримчи Салима Мавлонова (чапда) ва Абод Қорақулова.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат. (ЎзТАГ).

ИККИ ХИЛ МАНЗАРА

Диёримиз энг шимолий пахтачилик ўлкаси — Қорақалпоғистон деҳқонлари пишиб етилган пахтани танлаб теришга киришдилар. Тўрткўл, Амударё, Элликқалъа ва Беруний районларининг пахта заводларига янги ҳосил пахтаси ортилган дастлабки «Қизил карвонлар» келди.

Терим суръати кун сайин жадаллашмоқда. Ғўзанинг барги тўктирилмоқда, пайкаллар машина теримига тайёрланмоқда. Аммо бир қанча хўжаликларда терим машиналарининг ҳаммаси ҳам далага чиқишга шай эмас, механизаторлар учун дуруст шароит яратиш ҳақида етарли ғамхўрлик қилинмаган. Савдо ва таъминот базаларида хўжасизлик ҳукм сурмоқда.

Хуллас, пахта теримига оммавий равишда киришиш учун тўла тайёргарлик кўрилди, деб бўлмайди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

ЎРТОҚ П. ШЕРМУҲАМЕДОВГА «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Орол денгизини қутқариш юзасидан олиб борилаётган жамоатчилик ҳаракати ва тадбирларида фаол қатнашганлиги учун Орол ва оролбўйини қутқариш жамоатчилик комитетининг раиси ўртоқ Пирмат Шермуҳамедовга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 12 сентябрь.

МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКА РАВНАҚИ—ОЛИЙ МАҚСАДИМИЗ

ЯНГИЛАНИШ—ҲАЁТ ЗАРУРАТИ

Марказда Коммунистик партия илдизига болта уриш бошланган кезларда ҳам Ўзбекистон Компартиясининг обрўси қувонарли даражада юқори эди. Қуйи бўғинларда бўлиб коммунистлар билан фикрлашганимда бунинг омиллари янада ойдинлашади. Ҳозир мақтов гапларни айтишга истиҳола қиламиз. Аммо мураккаб шароитда Ўзбекистоннинг ҳозирги раҳбарияти халқ томон пешвоз борди. Авваллари меҳнаткашлар моддий фаровонлигини ошириш юзасидан кетма-кет қарорлар қабул қилинарди. Бахтга қарши уларнинг асосий қисми бажарилмасди. Мен пахтакорлар, боғбонлар, чорвадорлар фикрини ифодалаб шундай демоқчиман: ўртоқ И. А. Каримов сўз ва иш бирлигини таъминлашда жонбозлик, қатъиятлик кўрсатмоқда.

Навбаҳор район партия ташкилоти ҳам янгича талаблар асосида ўз иш услубини қайта қураяпти, Асосий эътибор омма орасида бўлишга, унинг мутлақ ишончини қозонишга, муаммоларни жойида ҳал этишга қаратилди. Шу ўринда мисол келтирсам. Ғалла танқислиги сезилгач, райком мураккаб вазиятдан чиқиш йўлларини излади. Ишбилармонларга суянган ҳолда ғалла майдонларини кенгайтиришга киришдик. Ҳаракат зое кетмади. 2.300 гектар ерга баҳорги ва кузги дон экилди. Бугунги кунда ана шу ғалла бизга катта мадад бўлди. Ўндан ортиқ тегирмон унум билан ишлаяпти. Бу борада Оҳунбобоев номли, «Ленинград» жамоа хўжаликларида, «Гигант» совхозида ибратли ишлар амалга оширилаяпти. Келаси йили ғалла етиштириш икки бараварга кўпаяди. Ер, сув етарли. Иқтисодиёт юксалиб, одамлар қўли пул кўрса улар кун сайин баракали меҳнат қилаверадилар.

Хўжаликлар, корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари фаолиятига баҳо берилаётганда улар инсон омилига қандай эътибор қилганликлари алоҳида ҳисобга олинаяпти. Тадбирларнинг шарофати туфайли ижро интизоми мустаҳкамланаяпти. Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонларини бажаришга жиддий ёндашилмоқда. Жуда кўп коммунистлар, халқ депутатлари жонбозлик кўрсатишаяпти. Ҳар бир хонадонда сигир бўлсин деяпмиз. Лозим бўлганида аҳолига амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Шу йилнинг етти ойи давомида хонадонларга 42 тонна хашак, 120 тонна сомон, 2.410 тонна кўк ўт, 105 бош қорамол, 979 қўй-эчки, мингдан ортиқ парранда сотилди. Ҳар бир оилага юз килограммдан ғалла тарқатилди.

Ер — бебаҳо бойлик. Ундан унумли фойдаланиш ҳам қарз, ҳам фарз. Томорқалардаги ишлар силлиқ кетаяпти, дейиш қийин. Аммо муаммоларни бирин-кетин ҳал этаяпмиз. Жумладан деҳқонлар ўзлари етиштирган мева, сабзавотни сотишга қийналишаяпти. Шунинг учун қайта ишлаш корхоналарини кўпайтираяпмиз. Айни кунларда саккиз жойда мойжувоз, шоли ошлайдиган цех ишлаб турибди. Жамбул номли давлат хўжалигида 500 тонна мева сақланадиган омбор, «Гигант» совхозида консерва цехи ишга тушди. Қалқон ота қишлоғида сут заводи бунёд этилаяпти. Очиқ эътироф этиш керак, дастлабки кезлар бозор иқтисодиётининг ўзига хос қийинчилик томонларини кўра билмадик. Эндиликда яхши яшаш фақат ўзимизга боғлиқ эканлигини барча англаб етди. Тошкентда ўтказилган ишбилармонлар учрашуви бизга кўп нарса берди.

Район партия комитети, райижроқўм халқ ҳунармандчилигини ривожлантириш, меҳнатга лаёқатли кишиларнинг барчасини ижтимоий фаолиятга чорлаш ҳақида алоҳида бош қотираяпти. Шу ниятда аҳоли турли қатламлари билан мулоқот қилинди. Иқтисодий, маданий йўналишдаги дастурлар ишлаб чиқилди. Ишбилармон кадрлар имкониятидан унумли фойдаланаяпмиз. Ҳозирча иш ёмон кетмаяпти. «Ленинград» жамоа хўжалигида ғишт заводи қуриш, Бешработ қишлоғидаги заводни кенгайтириш имкони туғилди. Районимизда Ғазғон мармарини қайта ишлаш цехи очилганлиги кўпчиликни қувонтирди. Корхона раҳбари Ў. Рўзиқулов тадбиркорлик, ташкилотчилик кўрсатмоқда. Мутахассисларнинг таъкидлашича, мана шу хайрли ишдан келажакда катта иқтисодий самара олинади. Яна тўрт жойда ана шундай цех очилади. Ҳозирнинг ўзида маҳсулотимизга қурилиш материаллари айирбошлаш юзасидан қўшни республикалар билан шартнома тузаяпмиз. Давлат буюртмасидан ортиқча етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳам айирбошланаяпти. Мен ҳозирнинг ўзида бозор талабига мос равишда фаолият юритаётган ўнлаб ишбилармонларни айта оламан. Навоий суғориш тармоқлари қурилиш трестининг районимиздаги механизациялашган кўчма колоннаси бошлиғи А. Рашидов. «Парвоз» ёшлар марказининг директори З. Остонов, Бухоро ва Оҳунбобоев номли жамоа хўжаликлари бошқаруви раислари С. Тўраев, А. Хайруллаев. «Гигант» совхозидан қўли гул боғбон А. Эсиргапов, марказий дорихона мудири Э. Нурмуродов сўз ва шахсий ибратлари билан барчани олға ундашмоқда. Яқинда А. Рашидов қурилиш ташкилоти ҳузурида дурадгорлик, зардўзлик цехларини очди. Саноат йўли билан жўжа очириб, халққа сотишни йўлга қўймоқчи. «Бухоро» жамоа хўжалигида эса гилам тўқиш цехи иш бошлади. Бундан ташқари шифер ишлаб чиқарадиган, дурадгорлик цехлари ҳам битай деб қолди. Қатор хўжаликларда тикиш-бичиш цехлари чеварларни яқинда ўз бағрига чорлайди.

Район сув хўжалиги идораси яхши ташаббусга қўл урди. Ҳамжиҳатлик туфайли «Зарафшон» колхозида балиқ урчитиш ҳавзаси бунёд этилди. Умуман етти хазинанинг бири бўлган паррандачилик, балиқчиликни жадал ривожлантириш учун имкониятларимиз бор.

Навбаҳор райони қайта тикланганига бир ярим йилдан ошди. Бу ерда қурилишлар бутунлай тўхтаб қолган эди. Масалан, Бешработда тикланаётган касалхона биноси қарийб ўн икки йилдан буён битмай келарди. Бунёдкорлик ишларини жонлантириш учун барча имкониятни ишга солдик. «Мактаб», «Саломатлик» дастурлари ишлаб чиқилиб, изчил амалга оширилмоқда. Жорий йилда 11 миллион 600 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши керак. «Зарафшон» жамоа хўжалигида 400 ўринли клуб, Бешработда ҳаммом, Ленин номли колхозда чойхона, универмаг бинолари фойдаланишга топширилади. Хўжаликлар кучи билан маданий-маиший хизмат муассасалари бунёд этилаяпти. 4 та фельдшерлик-акушерлик пункти, 2 та новвойхона, «Бухоро» колхозида ўйингоҳ қураяпмиз. Хонадонларни газлаштиришга киришдик. Яқин вақт ичида ичимлик сув муаммоси ҳам тўла ҳал бўлади.

Ҳозир суғориладиган майдонларимизнинг 30 фоизида сабзавот ва бошқа неъматлар етиштирилаяпти. Мустаҳкам чорва озуқаси яратиш учун энди тўла имкониятга эга бўлдик. Мураббийлар ҳиммати туфайли қисқа вақт ичида 475 гектар янги боғлар ташкил этилди.

Коммунистларимиз, барча меҳнаткашларимиз Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съезди делегатларига партияни қаттиқ туриб ёқлашни катта топшириқ сифатида беришмоқда.

А. АЛИҚУЛОВ,
Ўзбекистон Компартияси Навбаҳор район комитетининг биринчи котиби, район Кенгаши раиси.

Баҳорда об-ҳавонинг ноқулай келиши ўз таъсирини кўрсатди. Натижада кўп жойда пахта терими ўн-ўн беш кун кеч бошланди. Шунга қарамай Ғузор районидаги Қуйбишев номли давлат хўжалиги деҳқонлари мўл ҳосил етиштирдилар. Теримнинг биринчи кунидаёқ мавжуд 30 агрегат бункеридан ўртача 9 тоннадан оқ-олтин бўшатилди. Хўжалик заршунослари давлатга 4800 тонна пахта топшириш ниятида астойдил меҳнат қилишяпти. Ҳосилнинг 90 фоизи машиналарда териб олинади.

СУРАТДА: илғор механизаторлардан Баҳром Алиқулов ва Рустам Худоёров. Улар дастлабки иш кунида «пўлат от» бункерларидан 10 тоннадан оқ олтин тўкишди.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат (ЎзТАГ).

КЎПНИНГ ИШИ МЎЛ

Корейс фарзандиман. Мирзачўл қадрдон масканим. Ўзбек тилини, маҳаллий халқ урф-одатларини яхши ўзлаштириб олганман. Тўю-маракалардан қолмайман. Чўлни ўзлаштириб янги экинзорлар барпо қилишда корейсларнинг ҳам муносиб улуши бор. Бу ерга келганимизга 35 йил бўлди. Қурувчилик касбини отамдан ўрганганман. Айни кунларда Меҳнатобод районида уй-жойлар, маданий-маиший ва маъмурий бинолар бунёд этаяпмиз. Амалдаги йилда 3 миллион 850 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши керак. Жамоамизда 12 миллат вакили ишлайди. Ўзбек, корейс, қозоқ, рус, татар бир оила аъзоларидек ҳамжиҳатмиз. Ўзбекистон мустақил республика, деб эълон қилинганлиги барча миллат ва элат вакилларининг буюк ғалабасидир. Эрк, бахт, омад бир умрга ёр бўлсин!

Жамоамиз қурувчилари партия куч-қудрати, халқ иродаси нимага қодирлигини чуқур ҳис қиладиган кишилардир. Чўлга ҳужум бошланган кезлар ҳамма ҳам оғир ишга дош бера олмади. Соҳта шуҳрат, мўмай даромад орттириш учун келганлар қисқа вақт ичида жуфтакни ростлаб қолдилар. Эътиқодли коммунистлар ишнинг оғирини елкаларига олишди. Уларнинг тадбиркорлиги, ташаббускорлиги туфайли қийинчиликлар енгиб ўтилди. Мирзачўл гулистонга айланди. Ҳозирги кунда воҳада 440 минг гектардан ортиқ ерда деҳқончилик қилинади. Яна қуйидаги рақамларга эътибор қилинг: Мирзачўлда 700 километр узунликдаги суғориш тармоқлари, 70 километрли хўжаликлараро каналлар қазилиб, бетон билан қопланиб чиқилди. Умуман бунёдкорлик жабҳасида амалга оширилган ишлар пировард натижада чўл мактабини яратди. Ўзим гувоҳман, коммунистлар ўрни келганида афсонавий ишларга қўл урдилар. Давлатимиз ўзининг ишбилармон, иродали, эътиқодли фарзандлари билан қудратлидир. Бас шундай экан, Ўзбекистон Компартиясининг янги равнақи учун барча бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиши керак.

Д. ЦОЙ,
Меҳнатобод районидаги 110-механизациялашган корхона қурувчиси.

Сўз—съезд делегатига

ДИЛ НИДОСИ

Съездга делегат этиб сайланган куним кекса коммунист билан суҳбатлашдим. Вужудини ҳаяжон қамраганди.

— КПСС тақдири шу даражада ачинарли аҳволга тушиб қолади, деб ким ўйлабди. Бу жуда катта хато бўлди, —деди отахон.—Умр бўйи сидқидил тер тўкдим. Садоқатимни амалда кўрсатдим. Хўш, ўзинг айтчи, ҳалол, ташаббускор, садоқатли партия ва аъзоларида нима айб? Съездда бизни ўйлантираётган, тўлқинлантираётган муаммоларни дадил ўртага қўй. Янгиланган партия учун овоз бер!

Анчайин ўзимга келолмай юрдим. Бехтиёр босиб ўтилган йўл кўз ўнгимда гавдаланди. Эслайлик. Улуғ Ватан уруши йиллари энг олдинги марраларда коммунистлар боришди. Улар Ватан учун, партия, халқ учун иккиланмай жон фидо қилардилар. Баъзида танг аҳвол юзага келганида: «Коммунистлар олға!» шиори янграрди. Шу боис фашистлар Германияси ер билан яксон қилинди. Ҳа, коммунистлар бор жойда, ютуқ, муваффақият тайин.

Колхозимиз партия ташкилоти ҳисобида 80 нафар партия аъзоси бор. Улар катта куч. Сўнгги йилларда энг оғир бўғинларни ишбилармон кишилар ҳисобига мустаҳкамладик. Ҳар иш жойида соғлом, ижодий муҳит яратилди. Ерга бўлган муносабат ўзгарди. Техникани қадрладик. Натижада ўтган йили ҳар гектар ердан 31,3 центнердан пахта ҳосили йиғиштириб олдик. Ҳосилнинг асосий қисми 1 навга топширилди. Асосий тармоқдан 4 миллион сўмга яқин даромад қилдик. Одамлар қўли пул кўрди. Бу йил заршуносларимиз ихтиёрида 1.440 гектар ер бор. Улар тадбирларни сифатли ўтказишди. Далаларда мўл ҳосил етиштирилди. Шу ғаниммат кунларда йиғим-теримни кун сайин қизитмоқдамиз.

Вақти-вақтида партия аъзолари билан суҳбатлашиб тураман. Улар меҳнат унумдорлигини ошириш, иш шароитини яхшилаш, барча соҳани бирдек ривожлантириш юзасидан маслаҳатлар беришади. Раҳмат Ҳусанов, Тиркаш Ғаниев, Парда Тиркашев каби партия аъзоларидан миннатдорман. Улар етакчилик қилаётган жамоаларда мустаҳкам интизом ўрнатилган. Биламанки, режа албатта бажарилади.

Ўтган йили колхозчиларнинг талаб ва истаклари инобатга олиниб, колхозимизга улуғ бобомиз Алишер Навоий номи берилди. Шоир таваллудининг 550 йиллигига бағишланган ажойиб анжуман ўтказилди. Алломага ҳайкал ўрнатилди. Буларнинг ҳаммаси ёшларни ота-боболаримиз анъаналари руҳида тарбиялашда муҳим омил бўлаяпти. Ҳамиша партия ташкилотига суянаман. Ҳамжиҳатликда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан белгиланган тадбирларни изчил амалга оширишга ҳаракат қилаяпмиз. Жорий йилнинг ўзида бир миллион сарфлаб водопровод қувурлари ўтказиш ниятимиз бор. Келаси йили аҳоли ичимлик суви билан тўла таъминланади. Хонадонларни газлаштириш яхши кетаяпти. Қишлоқларимиз чирой очмоқда. Иккита чойхона, мактаб бунёд этилганлиги кўпчиликни қувонтирди. Тегирмон ишлаб турибди.

Кўриниб турибдики, дастлабки қадамлар чакки эмас. Демак, қаерда инсон омилига алоҳида эътибор берилса, оммавий-сиёсий ишлар жонлантирилса ўша ерда эзгу ниятлар рўёбга чиқаверади. Зеро, инсонпарварлик сиёсатини амалга ошираётган Ўзбекистон Компартиясининг ютуғи ҳам худди шундадир. Съезддан умидим катта. Қанчадан-қанча ажойиб кишилар умид билан унга кўз тикишмоқда. Съезд арафасида колхозда ўзаро мусобақа қизғин тус олди. Шариф Тоғаев, Андармон Ҳосилов, Аҳад Маҳмудов ўртоқлар бошчилик қилаётган жамоалар юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Ана шундай суянган тоғларимиз бор экан, чўчимай дадил олға борaверамиз.

Ҳ. ТЎРАЕВ,
Каттақўрғон районидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

Бўстонлиқ районидаги «Ҳожикент» совхози деҳқонлари асосан сабзавотчилик билан шуғулланишади. Жорий йилда Рихсибой Давлатёров бошлиқ оилавий пудрат аъзолари мўл-кўл ҳосил етиштирдилар. Улар давлатга гектаридан 250 центнердан помидор топшириш ниятидалар.

СУРАТДА: Рихсибой Давлатёров (чапда) ва бригада бошлиғи Осман Мамбековлар ҳосилни кўздан кечиришмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ЭЪТИҚОДИМИЗ МУСТАҲКАМ

Ўзбекистон кўп миллатли давлат. Унинг бағрида биз— туркманлар ҳам яйраб яшаяпмиз. Кишиларимиз Муборак, Баҳористон, Усмон Юсупов районларида кўпроқ. Ота-боболаримиз узоқ йиллардан буён ана шу жаннатмакон ерларни ўзларига Ватан, деб билишган. Ўзим Ўртачўл ерларида камол топдим. Ўзбекистон мустақил Республика, деб эълон қилиниши барча элат ва миллат вакилларини севинтириб юборди. Қишлоқларимиздаги туркман хонадонлари ҳам байрамга айланди. Баҳористон ўн йил муқаддам ташкил этилган эди. Кимларнингдир айби билан тугатилди. Ўтган йили қайта тикланди.

Тенглар ичида тенг, деб таърифланган дастур охироқибат катта қийинчиликлар билан амалга ошди. Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисидаги Қонуннинг 15-моддасида айтилганидек: «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида инсон ҳуқуқлари умумий декларациясига мувофиқ ҳолда Ўзбекистон фуқаролиги жорий этилади. Ўзбекистон Республикасининг барча фуқаролари миллатидан, элатидан, ижтимоий чиқишидан, қайси динга мансублигидан, эътиқодидан қатъий назар бир хил фуқаролик ҳуқуқига эгадирлар. Республика Конституцияси ҳамда унинг Қонунлари ҳимоясида бўладилар».

Бу гаплардан севинмай бўладими. Ҳамжиҳатлик, биродарликка нима етсин. Ўзбеклар билан туркманлар азалдан қадрдон. Бир-биримизга қиз бериб, қуда-қудағай бўлиб кетганмиз. Қувончу-ташвишларимизни ҳамиша баҳам кўрамиз. Ўзбекистон Республикаси билан Туркманистон ўртасидаги иқтисодий, маданий, ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлик йил сайин ривожланиб бораяпти.

Авлодларимиз бахти боқий. Бунинг учун катта йўл очилди. Аммо мустақилликни мустаҳкамлаш ҳар бир кишининг бурчидир. Фавқулодда съездда шубҳасиз бу ҳақда алоҳида гап боради. Йиллар мобайнида турли вазифаларда ишладим. Партия қаерга йўлламасин сидқидил тер тўкдим. Қариган чоғимда севган касбимга қайтдим. Беш йилдан буён ферма мудири сифатида фаолият юритаяпман. Яйловларда ўн мингдан ортиқ қўй-қўзи меҳр билан парвариш қилинмоқда. Олис қирлар ортида матонат кўрсатаётган коммунистларимиз жуда кўп. Улар билан суҳбатлашганимда партиянинг тақдири учун ғоят куйинишаётганлиги ҳақида сўзлашади. Уларнинг дил сўзларига қўшиламан: Севимли Ўзбекистонимизда партиянинг обрўси тушмайди.

Н. РУСТАМОВ,
Баҳористон районидаги «Ўзбекистон» давлат хўжалигининг ферма мудири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

КАТТА ЙЎЛДА

Кейинги ойларда шу қадар кўп воқеалар содир бўлдики, уларни чуқур идрок этишга улгуриб бўлмаётир. Августда рўй берган давлат тўнтаришига уринишнинг барбод бўлиши, хусусан М. С. Горбачевнинг хатти-ҳаракатлари барча кишиларни, оддий коммунистларни ҳайратга солди. Айниқса мамлакат Президенти бир кун аввал ойнаи жаҳон орқали КПСС сафларини поклаш тўғрисида гапириб, эртасига тескари йўл тутганлиги ҳаммамизни ниҳоятда ажаблантирди.

Хайриятки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Марказий назорат комиссиясининг қўшма пленуми минг-минглаб софдил коммунистлар дилидаги масалани кўтариб чиқди. Рост-да, давлат тўнтаришига уринишда айрим раҳбар коммунистларнинг қўли бўлса бордир, лекин бунинг маломатига миллионлаб тоза виждонли, эътиқодига содиқ партия аъзолари қолмасликлари керак. Қолаверса бир гуруҳ кишиларнинг айбини юзлаб, минглаб одамларга тўнкаш адолатдан эмас.

Республикамиз раҳбарияти ўтказаётган сиёсат узоқни кўзлаб қилинаётганлиги ҳаётда яна бир марта ўз исботини топди. Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг иккинчи босқичида Компартия мустақиллигини таъминловчи ўз Ҳаракат дастури ва Устави қабул қилинганлиги принципиал жиҳатдан тўғри бўлганлиги тасдиқланди. Кейинги пайтларда республикада ижтимоий турмушнинг барча соҳаларида илдам қадамлар қўйилаяпти. Айниқса, иқтисодий ислоҳотлар — бозор муносабатларига ўтиш, нарх-наво кўтарилиши даврида аҳолини ижтимоий муҳофаза этиш, эл фаровонлиги, маънавият ва маданиятни тиклаш тўғрисида кўплаб ишлар қилинди.

— Биз — қишлоқ коммунистларини шу нарса ҳамон ўйлантирмоқда: КПСС — сиёсий ташкилот, нима учун уни биргина киши дабдурустдан йўққа чиқариши керак? Яна бир нарсани таъкидлаш зарур, узоқ йиллар мобайнида Коммунистик партия ҳукумат билан биргаликда қанчадан қанча қарорлар чиқариб келди. Уларни юқоридан қуйигача — барча ижроия органлари бажаришди. Партияни раҳбаримиз, илҳомчимиз деб ўргатишди. Нега эндиликда у ёмонотлиққа чиқарилмоқда? Ахир шундай деганларнинг кўпи ўша марказда турган раҳбарлар эди-ку.

Рўй берган воқеалардан Ўзбекистон Компартияси ҳам жиддий хулосалар чиқариши, ўз тузилиши ва фаолиятини тубдан қайта қуриб, ўзгартириши даркор. Бугунги съезддан барча коммунистларнинг умидлари катта. У бундан буёнги ишларда янгича йўлни аниқ белгилаб бериши шарт.

Жонажон Ўзбекистонимиз мустақил республика, деб эълон қилинганлиги айни муддао. Аммо бу қуруқ гаплигича қолмаслиги, амалий ишлар билан мустаҳкамланмоғи лозим. Мустақиллик барча қатори хўжалигимиз меҳнаткашларини ҳам руҳлантириб юборди, унга бағишлаб йиғилиш ўтказилди. Йиғин иштирокчилари халқ депутатлари маъқуллаган йўлни якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Менимча, яқин орада иқтисодий ҳамкорлик йўналишларини пухталаш керак. Негаки, республикамиз халқ хўжалиги бошқа қардош жумҳуриятларники билан ҳамон чамбарчас боғлиқ турибди.

Хўжалигимиз чўлқуварлари тинчлик-хотиржамликни, мустақилликни таъминлаш ишига ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ҳисса қўшмоқдалар. Жорий йилда пахтакорларимиз 2.345 гектар ерда деҳқончилик қилдилар. Давлатга 4.400 тонна сифатли хом ашё сотиш кўзда тутилган. Маҳаллий шароитда бунча ҳосилни етиштириш осон эмас. Кўкламги қийинчиликлар устига ёзда сув танқислиги қўшилди. Кейингисини енгиш машаққатли кечди. Шунга қарамасдан пайкалларда яхши ҳосил тўпланди. Бунда шубҳасиз, хўжалигимиз коммунистларининг катта улушлари бор.

Бригадаларда пахтани саралаб қўлда териш қизғин олиб борилмоқда. Эрта-индин зангори кемалар ишга тушади. Мавжуд 50 та терим машинаси ишга шай. Механизаторлар ялпи ҳосилнинг 85 фоизини пўлат этаклардан бўшатишга бел боғлашган. Ўзбекистон Республика Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида мавсум мобайнида қўлда терилган ҳар килограмм пахтага 40 тийиндан, машинадан бўшатилган бир тонна хом ашёга 25 сўмдан ҳақ тўлаб борилади. Меҳнат беллашуви қизитилиб, ҳар беш кунда якунланади. Илғорлар моддий ва маънавий тақдирланадилар. Ўтган йилги йиғим-теримда ўрнак кўрсатган ва 150 тоннадан ошириб хирмон уйган моҳир механизаторлар Абдураззоқ Нурбоев, Толибжон Раимқулов, Равшан Ҳасанов «Москвич» енгил автомашинаси билан мукофотландилар. Бу ғолибларни ва уларнинг сафдошларини жорий йилда янада ғайрат кўрсатиб ишлашга руҳлантирмоқда.

А. ИХТИЁРОВ,
Октябрь районидаги Файзулла Хўжаев номли давлат хўжалиги партия қўмитасининг котиби.

ЯШИЛ БОЙЛИК

Атрофи саҳро билан ўралган Хоразм воҳаси учун дов-дарахтлар оби-ҳаёт билан бир қаторда нажот манбаидир. Афсуски, кейинги йиллардаги хатоликлар туфайли бу ҳақиқат назар-писанд қилинмади. Яшнаб турган тўқайларга ўт қўйилиб, шудгорга айлантирилди. Бу тадбир — ақлсизликдан бошқа нарса эмаслиги энди аён бўлмоқда.

Зудлик билан йўл қўйилган хатоликларни тузатишга эришилмаса, аҳвол янада кескинлашиши мумкин. Хоразм вилояти табиатини муҳофаза қилиш қўмитасининг етакчи мутахассиси О. Сотлиқов фикр-мулоҳазалари заминидан келиб чиқадиган хулоса шундан иборат.

Вилоят ўрмон хўжалиги ҳисобида 93,5 минг гектар майдон бўлиб, унинг 1,4 минг гектари тўқайзордан иборат. Тўқайзорлар асосан тўронғи, жийда, терак ва бута дарахтлари билан қопланган. Қолган 92,1 минг гектари қумликни ўз ичига олади. Бундан 49,2 минг гектарида созоқ, черкез ва бошқа ўсимликлар ўстирилган.

Ҳозирги пайтда вилоятда жон бошига 0,05 гектар ўрмон тўғри келмоқда. Жумҳуриятда эса бу кўрсаткич 0,1 гектардир. Вилоятда янги ерларнинг очилиши, ўзлаштирилиши сабабли йирик-йирик сув иншоотлари, қумликлар, кўллар, тўқайзорлар йўқ қилинди. Экин майдонларига қўшилди, қурилиш шохобчалари, турар жойлар барпо этилди. Бу билан табиатга катта зиён етказилди.

Айни чоғда хўжалик назорати бўшаштирилганидан тўқай ва қум ўрмонларини кесиш, бу ерларда пода боқиш, дарахтларни пайҳон қилиш, айрим дам олувчилар томонидан тўқайзорни булғаш, ўсимликларни синдириш ҳоллари юз бермоқда. Яқинда ўрмон қонунчилигини бузган учта шахс устидан тегишли ҳужжат расмийлаштирилди. Табиат бузғунчилари 21,6 гектар майдондаги дарахтзорга ўт қўйишди, етказилган зарар 4065 сўм 60 тийинга етди, айбдорлар ўз ҳисобларидан зарарни тўладилар. Агарда хўжалик раҳбарлари аввалдан ишни бўшаштирмай эътиборни кучайтиришганида бундай кўнгилсиз ҳол содир бўлмасди.

Шунингдек давлат ва жамоа хўжаликларида иҳотазорларни ташкил этиш ҳам аранг 80 фоизга адо қилинди. Қаровсизликлардан янги ўтказилган ниҳоллардан 50—55 фоизи қуриб қолди.

Халқ депутатлари кенгаши вилоят ижроия қўмитасининг 1990 йил 2 октябрдаги қарорига асосан Амударё соҳилидаги 300 метрлик санитария-ҳимоя зонасидан 2967,4 гектар ер ўтган йил вилоят ўрмон хўжалиги ҳисобига берилди. Бунинг 350 гектари табиий кўкарган тўқайзордир. 1990 йилнинг ўзида Урганч, Янгибозор, Гурлан, Хонқа районларида ҳашар йўли билан 753 минг туп кўчат ўтқазилди. Ҳимоя зонасида эски тўқайзорларни тиклаш, кўчатлар экиш ва парваришлаш борасида каттагина ишлар қилинди. Бу йилги икки ойлик кўкаламзорлаштириш даврида зонага яна 123,6 минг дона манзарали кўчатлар ўтқазилди.

Дарёнинг Боғот, Ҳазорасп, Дружба қисмларида анча ерларга кўчатлар экилмай қолди, ернинг мелиоратив ҳолати бузилди. Гурлан, Янгибозор, Хонқа ва Урганч районларида эса рухсатсиз шоли экилган. Камчиликларга барҳам берилса, бу келажакда Хоразм тўқайларини қайта тиклашга ва воҳамиз табиатини яхшилашга ёрдам беради.

О. СОТЛИҚОВ,
Хоразм вилояти табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг етакчи мутахассиси.

СУРАТДА: уста боғбон Пўлат Маъдиев.

В. МОЛГАЧЁВ олган сурат.

МЕҲНАТ НОНИ ШИРИН

Пўлат ака Маъдиев пенсияга чиқиш арафасида Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоздан салкам ярим гектарли боғни ижарага олди. Бундан хабар топган қўни-қўшни, ёр-биродарлари, маҳалладошлари «Кексайганда уйда ўтирса бўлмасмиди», дейишди. Бу гапни Пўлат аканинг ўзига айтганлар ҳам бўлди. Лекин у билганидан қолмади, жўжабирдай жон — бола-чақасига ёрдам берса ёмонми?!

Бу воқеа уч йил муқаддам бўлганди. Пўлат ака умр йўлдоши Мунаввара опа билан ўша йили астойдил меҳнат қилди. Ҳар туп токни меҳр билан ардоқлаб парваришлашди. Самара яхши бўлди. Тўрт минг килограмм узум топшириб, баъзиларни ҳайратда қолдиришди.

Боғни боқсанг боғ бўлур. П. Маъдиев эски зангларни олиб ташлаб, токларни яшартирди. Меҳнати зое кетмади. Бу йил ҳам ҳосил кутилганидан мўл бўлди. Шарбатга тўлган узумларни узиб, колхозга топширишда умр йўлдоши, ўғли Равшан, келини Мавжуда баҳоли қудрат ёрдам беришяпти. «Бу йил ҳам тўрт тоннадан кам бўлмайди», дейди соҳибкор.

Арғамчига қил қувват, деганларидек, Пўлат аканинг ҳиммати кўпчиликка ўрнакдир. Иқтисодий танглик давом этаётган ҳозирги кезларда бундай олижаноб, саховатли кишиларга кенг имконият яратиб берилиши керак. Токи уларнинг кўнгиллари кўтарилиб, ўз ишларидан мамнун бўлишсин.

Пўлат Маъдиевнинг ҳаёти ҳақида икки оғиз сўз. Ўспиринлик чоғлари эди. Улуғ Ватан уруши бошланиб қолди. Олтинчи синфда ўқиётган йигитча отасининг ёнига кириб, катта рўзғорни тебратишга қарашди. Гуручариқдаги ўзларига қарашли саккиз ишком токзордан шаҳарликлар дастурхонига замбил-замбил узум узиб, етказиб беришди. Уруш тугагач, у чала қолган ўқишини давом эттирди. Сўнг Тошкент самолётсозлик техникумига кирди, уни тугатгач, самолётсозлик заводида оддий лойиҳачи бўлиб иш бошлади. Бирини ака, бошқасини ука деб, билмаганларини ўрганди. Заводда ишлаб туриб Тошкент политехника институтини сиртдан тугатди. Кўп ўтмай тажрибали муҳандислар қаторидан ўрин олди. Қарийб қирқ йил касбини шарафлади. Жамоа ўртасида катта ҳурмат-эътибор қозонди. Олти фарзандини ҳалол меҳнат нони билан вояга етказди. Ҳозир уларнинг ҳаммаси уйли-жойли. Катта қизи Муҳаббат боғчада мураббия. Муҳаррам ва Шуҳрат заргарлик заводида ишлашади. Шавкат Тошкент автомобиль ва йўллар институтида доцент. Равшан шофёр. Гулчеҳра эса Тошкент чинни заводида ишчи. Келинларининг бири ҳамшира, иккинчиси лойиҳачи, яна бири чиннисоз.

Маҳалла-кўйда Пўлат аканинг обрўси баланд. Доимо жамоат ишларида фаол қатнашади. Яқинда Сағбон қабристонидаги шийпонларни таъмирлашда бош-қош бўлди.

Маҳаллада ҳамма ҳавас қиладиган бу хонадоннинг онахони Мунаввара Маъдиева ҳақида гапирмай ўта олмаймиз. У узоқ йиллар давомида Тошкент чинни заводида ишлаб, корхона тараққиётига муносиб ҳисса қўшган. Шу ердан иззат-ҳурмат билан пенсияга кузатилди.

Шундай кишилар ҳамиша бор бўлсин, меҳнатларининг роҳатларини кўришсин.

Ю. ЗИЁДОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 16

● ЎзТВ I

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Басат—Тепа гёза ғолиби». Мультфильм.
18.30 Болалар учун концерт.
19.00 «САНОАТИМИЗ ОДИМЛАРИ». Андижон сут заводи иш тажрибасидан.
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «ИЗЗАТ ҚИЛИЧЕВ». Телефильм.
20.10 М. Бафоев. «ҲОЛАТИ АЛИШЕР НАВОИЙ». Хор ва халқ чолғу ансамбли учун симфония.
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 МЕРОС. «Оразий изидан...».
22.20 ЎзТВ хазинасидан. Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 8-қисм.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «АССАЛОМУ АЛАЙКУМ» (такрор.).
20.00 «ЛАҲЗА». Хабарлар.
20.10 «ШАҲАР ЮМУШЛАРИ».
20.30 «МИРИШКОРЛАР».
21.10 «ЕТТИ ГЎЗАЛ — ЕТТИ САЙЁРА».

● МТ—ОРБИТА-4

6.00 «ТОНГ».
8.30 А. Платонов. «ЧЕВЕНГУР». Саратов академик драма театри фильм-спектаклининг премьераси.
11.30 ТСН.
11.45 «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.
12.00 Футбол шарҳи.
12.30 «Марафон-15».
13.30 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. Мексика эртаги.

* * *

14.30 ТСН.
14.45 Болалар соати (француз тили дарси билан).
15.45 «Бозор: танлаш даври».
16.15 Ҳужжатли фильм премьераси.
17.00 ТСН.
17.20 «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.
17.30 А. Платонов. «ЧЕВЕНГУР». Саратов академик драма театри фильм-спектаклининг премьераси.
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 Телевизион спорт оқшоми (Футбол шарҳи, Шахмат бўйича жаҳон чемпионлигига даъвогарларнинг матчи).
23.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.

Сешанба, 17

● ЎзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 ЎзТВ хазинасидан. «ТОШКЕНТ ОҲАНГЛАРИ». Фильм-концерт.
9.00 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 6-қисм (такрор.).
10.10 «ҚЎҒИРЧОҚЛАР ОЛАМИДА». Телефильм.

●

10.30 ИНФОРМАТИКА ВА ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ АСОСЛАРИ. Компьютерлар ва уларнинг программали таълимоти.

●

11.00 «ЁШЛИК» студияси саволларингизга жавоб беради.

●

11.30 ЖУҒРОФИЯ. Рельеф ва фойдали қазилмалар.

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Озодалик куни», «Булут учун пўстинча». Мультфильмлар.
18.30 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
19.05 «ДАЛА ЮМУШЛАРИ».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «ЯЛЛА» гуруҳининг концерти.
20.10 «ЗАМИН ФИДОЙИЛАРИ». Телефильм.
20.25 «НАВОИЙ ГУЛШАНИ».
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 «Спортлото».
21.30 «РАҚСЛАР ГУЛДАСТАСИ». Концерт.
22.00 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 9-қисм.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «ТАНДИР, АРЧА, ОЛОВ». Телефильм.
19.20 «Кулиб боқ, кичкинтой».
20.00 «СПРИНТ».
20.10 «БИЛИМ САРЧАШМАСИ».
20.50 Мусиқий лавҳалар.
21.20 «ГУЛЛАР ОЧИЛГАНДА». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).

● МТ—ОРБИТА-4

6.00 «ТОНГ».
8.30 И. Журина куйлайди.
8.45 «Ваня қандай қилиб қайлиқ танлади!». Мультфильм.
9.05 Болалар соати (француз тили дарси билан).
10.05 Ж. П. Венцель. «КУЗ ШАМОЛИ». Телевизион спектакль.
11.15 ТСН.
11.30 Биржа янгиликлари.
11.45 ХОККЕЙ. Канада кубоги. Финал. Канададан кўрсатилади.
13.45 «Телемикст».
14.30 ТСН.
14.45 «ОЛИШУВ». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Арманфильм»).
15.50 «Чемпионлар билан биргаликда».
16.05 «Болалар мусиқий клуби».
16.50 «Тверь тупроғида беш кун».
17.20 «Қурувчи». Мультфильм.
17.30 «Қизиқувчилар олами».
17.45 ТСН.
18.00 СИЁСИЙ МУЛОҚОТЛАР.
18.30 ХОККЕЙ. Канада кубоги. Финал. Канададан кўрсатилади.
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «ЭСКИ ТАНИШЛАРНИНГ ОИЛАВИЙ ХРОНИКАСИ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Юля». 1 ва 2-сериялар. Танаффус пайтида (22.05) — Биржа янгиликлари.
23.10 «Қўшиқ ҳақида хотира».
23.35 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
23.55 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 3-кўрсатув.
00.15 «ИНСОНДА БИТТА ҚАЛБ БОР...». Композитор Г. Дмитриевнинг ижодий портрети.
01.15 «Америка киноси саҳифаларида». 2 ва 3-сонлар.

Чоршанба, 18

● ЎзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ДАВЛАТ МУҲОФАЗАСИДА». Телефильм.
9.05 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 7-қисм (такрор.).

●

10.30 ФИЗИКА. Ўзгарувчан ток.

●

11.00 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «ТЕЛЕЖАРИДА».

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Йўл-йўл филча ҳақида», «Фил ва хат». Мультфильмлар.
18.30 Шоирлар — болаларга.
19.00 «ҚОНУН ҲАММА УЧУН БАРОБАР».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «ЁШЛИК ОҚШОМИ».
20.20 Эркин Рўзиматов концерти.
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 Ж. Маҳмудов. «АДОЛАТ КУНИ». Алишер Навоий номидаги Наманган вилояти мусиқали театрининг спектакли.
22.30 «НИГОҲ». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «ЧЎРТАН БАЛИҚ АМРИ БИЛАН». Болалар учун фильм.
20.00 «ПУЛЬС». Хабарлар.
20.10 «ДАВОМИЙЛИК». Тошкент компрессор заводининг 50 йиллигига.
20.35 «МУСИҚИЙ МЕҲМОНХОНА».
21.05 «НАВОИЙ СИЙМОСИ ЎЗБЕК МУСАВВИРЛАРИ ИЖОДИДА».
21.35 «КУМУШ ТРЕНЕР». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).

● МТ—ОРБИТА-4

6.00 «ТОНГ».
8.35 «Болалар мусиқий клуби».
9.20 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадиий фильм премьераси («Ленфильм»).
10.35 «ЭСКИ ТАНИШЛАРНИНГ ОИЛАВИЙ ХРОНИКАСИ». Телевизион ҳужжатли фильм. «Юля». 1-серия.
11.30 ТСН.
11.45 «Юля». Телевизион ҳужжатли фильм. 2-серия.
12.35 «Онам, дадам ва мен».

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «ОЛИШУВ». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.50 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
16.50 «ПЛАНЕТА».
17.35 ТСН.
17.45 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадиий фильм премьераси.
19.00 ФУТБОЛ. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «ВАЦИ ИЗЗО» (Венгрия) — «ДИНАМО» (Москва). 2-тайм. Венгриядан олиб кўрсатилади.
19.50 «Қизиқувчилар олами».
20.05 И. С. Бах. 6-бранденбургча концерт.
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «Ойдин кечадаги суҳбатлар».
21.55 «БЕШ ПЛЮС».
24.00 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.
02.00 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадиий фильм премьераси.

Пайшанба, 19

● ЎзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ — МЕРОСИМИЗ». Кинопрограмма.
9.15 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 8-қисм (такрор.).
10.25 «НОННИ ТЕНГ БЎЛАМИЗ». Бадиий фильм («Озарбайжонфильм»).

●

11.30 ЙИГИРМАНЧИ ЙИЛЛАР ЎЗБЕК АДАБИЁТИ.

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Беодоб бола». Мультфильм.
18.20 «АЛИФБО САБОҚЛАРИ». II босқич.
18.55 «БУНЁДКОР».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «САОДАТ». Фильм-концерт. «Ўзбектелефильм» премьераси.
20.25 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
20.40 Чолғу куйларидан концерт.
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 НАВОИЙ ҒАЗАЛЛАРИ БИЛАН АЙТИЛАДИГАН АШУЛАЛАР.
22.05 САНЪАТ УСТАЛАРИ. Ўзбекистон халқ артисти Омина Фаёзова.
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «МАТСАЛУ ҚЎРИҚХОНАСИ». Телефильм.
19.30 «ЭРТАК ОЛАМИГА САЁҲАТ» («Тонг» театр-студияси).
20.00 «ЎЗБЕКИСТОН БАЛЕТИ».
20.30 «БУ ОҚШОМДА».

● МТ—ОРБИТА-4

6.00 «ТОНГ».
8.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
9.30 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадиий фильм премьераси («Қозоқфильм»).
10.55 Долзарб репортаж.
11.15 ИИВ маълумотларига кўра...
11.30 ТСН.
11.45 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.
13.25 «Бир жиноят тарихи». Мультфильм.
13.45 «Телемикст».
14.30 ТСН.
14.45 «СИРЛИ ИЛТИФОТ». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Молдова-фильм»).
15.50 И. Шокиров куйлайди. Қозондан кўрсатилади.
16.20 Болалар учун фильм. «З» ПЛАНЕТАСИ ҲАҚИДА ЁЗГИ ТААССУРОТЛАР». 1-серия («Беларусьфильм»).
17.25 «Ковбойлар». Мультфильм.
17.35 «Биржа учувчиси».
17.45 «Қизиқувчилар олами».
18.00 ТСН.
18.15 «...16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».
19.00 «Олма». Катталар учун мультфильм.
19.05 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадиий фильм премьераси.
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 ИИВ маълумотларига кўра...
21.25 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.
22.30 Мусиқа тинглашга таклиф этамиз.
00.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.30 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 4-кўрсатув.
00.50 Смоленск рус халқ оркестрининг концерти.
01.50 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадиий фильм премьераси.

Жума, 20

● ЎзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ШЕРМАТ ФАЙЗУЛЛАЕВ КУЙЛАЙДИ». Фильм-концерт.
9.05 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 9-қисм (такрор.).
10.15 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «НИШОНА».

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Коинотдан келганлар». Мультфильм. 1-фильм.
18.25 «ФАН» телеойномаси.
19.00 «ПАХТАКОРЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 ХОТИРА. Ўзбекистон халқ артисти Тошхўжа Хўжаев.
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 Биржа янгиликлари.
21.40 Б. Исроилов. «ДИЁРИМНИ КУЙЛАЙМАН». Мусиқий кўрсатув.
22.30 «ЭКРАН ТАНИШТИРАДИ...».
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.00 «ПУЛЬС». Хабарлар.
20.10 РЕКЛАМА.
20.20 «ОСИЁ ОВОЗИ».
22.25 «КИНОНИГОҲ».

● МТ—ОРБИТА-4

6.00 «ТОНГ».
8.30 «...16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».
9.15 Инновация.
9.30 Бир актёр театри. Е. Шифрин. «МЕН ШОСТАКОВИЧ АСАРЛАРИНИ КУЙЛАЙМАН».
11.00 «Чўртан балиқ амри билан». Мультфильм.
11.30 ТСН.
11.45 Футбол шарҳи.

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «СИРЛИ ИЛТИФОТ». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.50 Лев Власенко концерти (фортепьяно).
16.15 «Бўса». Мультфильм.
16.20 Болалар учун фильм. «З» ПЛАНЕТАСИ ҲАҚИДА ЁЗГИ ТААССУРОТЛАР». 2-серия.
17.30 Биржа янгиликлари.
18.00 ТСН.
18.15 «ИНСОН ВА ҚОНУН».
19.00 «ШЕРИК».
19.30 «Ер — она масканимиз». Фототанлов.
19.35 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 Футбол шарҳи.
21.55 «ВИД» таништиради.
01.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.30 «ЎЗ ҲИСОБИДАН ОТПУСКА». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Мосфильм» Венгрия телевидениеси биргаликдаги маҳсулоти).

Шанба, 21

● ЎзТВ I

8.00 «АССАЛОМУ АЛАЙКУМ».

●

9.00 «МАТОНАТЛИ КИШИЛАР». Бадиий фильм. 1-серия.
10.20 «ЎЗБЕКИСТОН СПОРТИ».
11.00 «АНЪАНА ВА ЗАМОН».
11.50 АРАБ ТИЛИ. 13-машғулот (такрор.).
12.20 «ШАШМАҚОМ» ва «ШЕРДОР» дасталарининг концерти (Самарқанд ноҳияси).
13.10 «ЧОРВАДОР».
13.40 УШУ САНЬДА. Мамлакат чемпионати.
14.20 АМАЛИЙ ДАВРА СУҲБАТИ.

* * *

18.00 «Коинотдан келганлар». Мультфильм. 2-фильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «ТЕНГДОШЛАР».
19.00 ЎЗБЕК ТИЛИНИ ЎРГАНАМИЗ.
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.45 ОҚШОМ ЭРТАКЛАРИ.
20.00 «НАВОИЙ СИЙМОСИ ТАСВИРИЙ САНЪАТДА».
20.30 «ДИЛКАШ ДУТОРИМ»: Ўзбекистон халқ артисти Ориф Қосимов.
21.00 «ҲАФТАНОМА».
22.00 Саид Аҳмад. «ФАРМОНБИБИ АРАЗЛАДИ». Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек драма театрининг спектакли.
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
Ўзбекистон телевидениесининг «ДЎСТЛИК» видеоканали

9.00 «ЦИРК! ЦИРК! ЦИРК!».
11.00 «МАҲОРАТ».
12.20 ТУРКМАНИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ КЎРСАТУВЛАРИ.
13.20 ТЕЛЕВИЗИОН МИНИАТЮРАЛАР ТЕАТРИ.

* * *

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:
17.05 «Оваз». Мусиқий кўрсатув.
18.25 «Шадиян бидже».
19.25 «Мактубларингизга жавоб берамиз».
19.55 «ТУРКМАНИСТОН».
20.10 Кичкинтойлар, сизлар учун.
20.30 Москва. ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «ТУРКМАНИСТОН».
21.30 1991 ЙИЛ ҲОСИЛИ. «Омад сизга, пахтакорлар!».
21.45 «АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИНИНГ САРГУЗАШТЛАРИ». Бадиий фильм 1 ва 2-сериялар.

● МТ—ОРБИТА-4

6.00 Марина Капуро куйлайди.
6.25 «СЕҲРГАРЛАР МАКТАБИ». Ҳужжатли фильм.
6.45 «Қаттиқ ёнғоқ ҳақида эртак», «Егор бобонинг эртаклари». Мультфильмлар.
7.15 «Мангуликка айланган лаҳзалар».
7.30 Ритмик гимнастика.
8.00 ТСН.
8.15 «Ҳаракат хавфсизлиги учун».
8.45 А. Островский. «ОЛМОҚНИНГ БЕРМОҒИ БОР». ССР Иттифоқи Давлат Малий академик театрининг фильм-спектакли.
10.55 ТОНГГИ ДАМ ОЛИШ КЎРСАТУВИ.
11.25 «МЎЪЖИЗАСИЗ МЎЪЖИЗАЛАР».
12.10 «МУСИҚИЙ ДЎКОН».
12.40 «ЧОЙНАК»НИНГ САВОЛЛАРИ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
13.00 Режиссёр М. Захаров фильмлари. «МУҲАББАТ ФОРМУЛАСИ» («Мосфильм»).
14.30 ТСН.
14.45 «НУҚТАИ НАЗАР». «Публицист» студиясининг мунозара клуби.
15.30 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «САДКО». Бадиий фильм («Мосфильм»).
17.10 «МОСКВА КРЕМЛИ». «КЎШКЛАР». 3-фильм.
17.40 «Майя арисИ». Кўп серияли мультфильм премьераси. 13-серия.
18.05 «1991 йил қўшиқлари».
19.00 МТ экранида биринчи марта. «ЛОРНА ДУНН». Бадиий фильм (Буюк Британия).
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «БАХТЛИ ТАСОДИФ». Оилавий телевикторина.
22.10 «Ёқмаса, ўчириб қўйинг».
23.15 «Спортмода-91».
00.40 «ЎЗ ҲИСОБИДАН ОТПУСКА». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

Якшанба, 22

● ЎзТВ I

8.00 «ҲАФТАНОМА» (такрор.).

●

9.00 «МАТОНАТЛИ КИШИЛАР». Бадиий фильм. 2-серия.
10.35 «ШАХМАТ МАКТАБИ».
11.05 ИНГЛИЗ ТИЛИ. 6-машғулот.
11.35 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Шоирнинг «ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН» асари ҳақида.
12.25 УШУ САНЬДА. Мамлакат чемпионати.
13.05 «ДЕҲҚОН ВА ЗАМИН».
14.05 Камер куйларидан концерт.
14.35 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «ИШБИЛАРМОН КИШИЛАР».
15.15 «БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМ». Телеойнома.
15.45 «Марғилон камалаги» (такрор.).

* * *

18.00 Болалар учун. «КИЧКИНТОЙ» кўрсатуви.
18.45 «МУЛЬТИПАНОРАМА».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «СИҲАТ-САЛОМАТЛИК».
20.25 «КИНО ЖАВОНИДАН».
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 Ўзбек халқ куй ва қўшиқларидан концерт.
22.15 «САНЪАТ ДЎСТЛИККА ЧОРЛАЙДИ». Ҳиндистонда Ўзбекистон маданияти кунлари.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
Ўзбекистон телевидениесининг «ДЎСТЛИК» видеоканали

9.00 «Йилнинг бешинчи фасли».
9.25 «Безнен мирас» (татар тилида).
11.30 «ДИЙДОР».
12.30 «ЗАМАНДАС» (қозоқ тилида).

* * *

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
17.30 «ҚАШҚИРЛАР УЧУН ҚОПҚОН». Бадиий фильм (рус тилида).
19.00 «Кошонаи Лайли».
20.00 «АХБОР».
20.15 «ЗОМИН». Ҳужжатли фильм.
20.30 Москва. ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «Гулчин». Мусиқий кўрсатув.
22.10 «Пайванд». Эрон Ислом жумҳуриятининг кўргазмасида.
23.20 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ—ОРБИТА-4

7.30 «С» формуласи».
8.00 ТСН.
8.15 «Спортлото» тиражи.
8.30 «ЭРТА САҲАРЛАБ».
9.30 «ВАТАН ХИЗМАТИДА».
10.30 «ТОНГ ЮЛДУЗИ».
11.30 «САЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ».
12.30 «ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ».
13.30 «Пи» белгиси билан». 1-қисм.
14.30 ТСН.
14.45 «Пи» белгиси билан». 2-қисм.
15.15 Янги авлод танлайди. «Экологик бумеранг».
16.30 «ХАЛҚАРО ПАНОРАМА».
17.15 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. Жазоир эртаги.
17.20 А. Шнитке. Қадимий услубда сюита.
17.35 «УОЛТ ДИСНЕЙ ТАНИШТИРАДИ...».
18.25 «БРЭЙН РИНГ». Ўсмирлар турнири. Одесса ва Муром командаларининг учрашуви.
19.00 МТ экранида биринчи марта. «ҚОЧИШ». Бадиий фильм (Чехо-Словакия).
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 «ПАРАВОЗИМИЗ, ОЛҒА...».
22.00 Джаз портретлари.
23.00 МТнинг олтин хазинасидан. «МЕН СИЗГА СЕВГИ ҲАҚИДА СЎЗЛАЙМАН».

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

БЕЛГРАД (ТАСС мухбири Анатолий Бочаров). ЮСФР халқ мудофааси иттифоқ котибияти бугун махсус хабарнома тарқатди. Унда айтилишича, Югославия ҳарбий маҳкамасининг маълумотларига қараганда, август ойининг охиридан бошлаб Хорватия қишлоқ хўжалиги авиациясининг самолётлари Венгриянинг Надьканижа шаҳри билан Хорватиянинг Вараждин шаҳри ўртасида осмон йўлини вужудга келтирган. Бундан кузатилган мақсад, Хорватиянинг танглик ҳукм сураётган жойларига яширин равишда қурол-яроғ ва ҳарбий анжомлар юборишдан иборат. 1,5 тоннагача юк ташийдиган қилиб махсус жиҳозланган «АН-2» самолётлари ҳаво қатнови тўғрисидаги қонунга хилоф равишда Венгрия билан Хорватия ўртасида тинимсиз қатнаб турибди.

●

ГАВАНА (ТАСС мухбири Сергей Кутиков). СССР Президенти Михаил Горбачев Куба ҳудудидаги совет қўшинлари олиб кетилишини айтганлиги маълум. Куба Ташқи ишлар вазирлиги чоршанба куни буни халқаро меъёрлар ва мавжуд Совет-Куба шартномалари нуқтаи назаридан «йўл қўйиб бўлмайдиган бир иш» деб баҳолади. Куба Ташқи ишлар вазирлиги бу нуқтаи назарни изоҳлаб, «Президент Горбачевнинг бу гапидан аввал Куба томони билан маслаҳатлашув ҳам ўтказилмади, олдиндан огоҳлантириб ҳам қўйилмади» деган гапни айтди.

«Совет ҳарбий хизматчилари бизнинг мамлакатимизда халқаро ҳуқуққа ва иккала мамлакат ҳукуматлари ўртасидаги битимларга мувофиқ турибди. Кубанинг мудофаа қобилияти нуқтаи назардан олганда, бу ҳарбий хизматчиларнинг сони анча оз ва асосан рамзий тусга эгадир» дейилади вазирликнинг баёнотида.

(ТАСС).

Бир пиёла чой баҳона

Дам олиш саҳифаси

ЖАВОҲИР СОҲИБИ

Хазина жавонини кузатар экансиз кўзингиз қувнайди. Нодир китобларни бирини ўпиб, бирини кўзингизга суртгингиз келади. Файласуфларнинг асарлари, ўзбек қомусининг қатор жилдлари, хорижий ижодкорларнинг дурдона асарлари бу ерда авайлаб-асралмоқда.

Шарқ маданияти-маърифатига доир китоблар терилган жавонга ўтасиз. Абу Носир Фаробий, Маҳмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожиб... Яна тўлқинланиб кетасиз. Жаббор ака ҳолатингизни сезади. Сизни бурчакдаги жавон сари бошлайди. Ибн Сино, Фирдавсий, Навоий, Умар Ҳайём, Огаҳий, Паҳлавон Маҳмуд қолдирган ёдгорликларга термуласиз.

— Турмуш ташвишларидан ортган вақтларим шу ерда ўтади,— дейди уй соҳиби. — Баъзи кунлар узоқ ўтириб тонгни кутиб оламан. Қишлоқ шароитида китобхонлар жуда кўп эмас.

Суҳбат давомида Жаббор аканинг ниҳоятда саронжомсаришта эканлигини, маънавият мулки китобларга меҳри боқиёс бўлганлигини билиб оласиз. Қалбингизни ром этган бир-икки китобни ўқиб қайтариш учун ижозат сўрайсиз.

— Бажонидил, — дейди Жаббор ака. — Кутубхонамизга аъзо бўлишингиз мумкин. Мана рўйхат дафтари.

У катта дафтарни очиб кўрсатади. Унда 300 нафарга яқин кишининг номи зикр этилган.

Хонадон эгаси фақат зўр китобхонгина эмас, балки уни яратиш тарихи билан боғлиқ манбаларни пухта билган билимдон ҳамдир. У кишининг айтишича тарих зарварақларини очсангиз буюк китобхонлар рўйхатига дуч келасиз. Аристотелнинг 40 минг, Юлий Цезарнинг 700 мингтадан ортиқ, Ал-Воҳидийнинг эса 60 сандиқ китоби бўлган. Мирзо Улуғбек отаси Шоҳруҳ билан 40 йил давомида дунёнинг турли чеккаларидан китоб тўплашган.

Жаббор ака ҳам шахсий кутубхонасини бойитиш учун тиним билмай изланди. Ҳозирча йиққан китоблари 3 мингтага яқинлашиб қолди.

Китоб— билим хазинаси. Ундан барча баҳра олиши керак. Афсуски баъзилар уни фақат безак ўрнида тўплашади. Шу ўринда бир воқеа эсга тушди. Кунларнинг бирида зарур юмуш билан танишимникига бордим. Унинг иккита китоб жавони бор экан. Улар нодир китоблар билан тўлдирилган.

Китоб жавонига яқинлашиб, энди қўлимга китобни олмоқчи эдим уй бекаси огоҳлантириб қолди.

— Қўл текса бозори касод бўлади... унинг сўзи қалбимга ўқдек қадалди.

...Шофиркон районидаги Низомий номли ўрта мактабга йўлингиз тушса, ўқитувчилар тажрибали ҳамкасблари Жаббор Сатторов ҳақида тўлиб-тошиб гапиришади. У билим даргоҳининг замонавий кўргазма воситалари билан жиҳозланган инглиз тили хонасига мудирлик қилаяпти.

— Ўқувчиларни хорижий тилга, қизиқишини оширяпман, — дейди муаллим. Бошқа миллат, элатлар билан аҳил-иноқ бўлиб яшаб, улар хазинасидан баҳра олишсин...

...Ҳозир Ленин номли жамоа хўжалигининг уч юздан зиёд аъзолари Жаббор аканинг шахсий кутубхонасидан баҳраманд бўлаяптилар. Серҳиммат ўқитувчининг бебаҳо хазинасидан нафақат муаллимлар, шунингдек, табобат ходимлари, ҳайдовчилар, пахтакорлар ҳам фойдаланишмоқда. Улар бу хонадонга мунтазам келиб туришади.

Жаббор ака билан суҳбатлашсангиз, гап мавзуи албатта илм-фан, маданият, санъат ва бадиий адабиётга келиб тақалади. Унинг зукко фикрлари, бадиий китобларга берган баҳо ва таҳлили сизни ром қилади. Шунда халқимизнинг «билаги зўр бирни йиқар, билими зўр мингни йиқар» деган нақл хаёлингизга келади. Суҳбатдошингизга ҳавас қиласиз.

Жаббор Сатторов Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси. Унинг шогирдлари орасида ўнлаб олимлар, турли касб эгалари, китоб ихлосмандлари етишиб чиққан.

Биз Жаббор Сатторовнинг зиёкорлик йўлидаги хайрли ишларига зафар, ўзларига китобларидек мангу умр тиладиқ.

Д. ЖАББОРОВ.

Кўзларида ўзбекона нигоҳ, шарқона ҳаё балқиб турган бу гўзал ўзи оддий, касби олийлардан. У — соғувчилик шаънини шарафламоқда.

Дилором Йўлдошева Олтиариқ районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигида ўзига бириктилган 20 бош соғин сигирни меҳр билан парваришлаб, улардан мўл серқаймоқ сут соғиб олаяпти. Ферма юлдузи бу йил ҳар бир сигирдан 3400 килограммдан маҳсулот олмоқчи. У яқинда жумҳурият бўйича ўтказилган сут соғувчилар кўрик-танловида фахрли ўринни эгаллади.

СУРАТДА: Дилором Йўлдошева.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Табиат туҳфаси

ХОСИЯТЛИ НЕЪМАТ

Дафнанинг барглари, шунингдек ёш новдалари қадим-қадимдан зиравор сифатида қўллаб келинади. У нафақат қуюқ-суюқ овқатларга татим ва таъм берувчи омил бўлибгина қолмасдан, балки ўрнида фойдаланиладиган бўлса, қатор хасталиклар давоси ҳамдир.

Дафна лаврдошларга мансуб, бутасимон яшил ўсимлик. У Ўрта денгиз атрофидаги тоғ ўрмонларида табиий ҳолда учрайди. Ўсимлик қадим замонлардаёқ маданийлаштирилиб, кўп жойларда етиштирилиб келинади. Зиравор маҳсулот ҳисобланувчи дафна баргларини асосан Италия, Греция, Югославия, Туркия, Сурияда етиштирилади. Кавказ ҳамда Қримга қадим пайтларда келтирилган. Ҳозир дафна Қора денгиз соҳиллари, Озорбайжонда, Қрим, Краснодар ўлкасида кўп экилади.

Дафна халқ табобатида ҳам кенг қўлланилади. Ўсимлик мевасидан олинган мой қўл-оёқ оғриғини қолдирувчи сифатида тавсия этилади. Меваси асабни мустаҳкамловчи омилдир.

Улуғ ҳаким Абу Али ибн Сино дафна бир қатор касалликларга даво эканлигини айтган. Буюк алломанинг таъбирича, у жигар, талоқ шишларига фойдали бўлиб, санчиқларни босган. Кишининг эшитиш қобилиятини яхшилайди, қулоқнинг шанғиллашини тўхтатишга ёрдам қилади. Шунингдек, дафна шароб билан бирга суртилса, теридаги доғлардан холос бўлиш ҳам мумкин.

Мазкур неъмат мевасидан ажратиб олинган мой бод ва беланги касаллигида қўлланилади, шишларга қўйиладиган айрим суртма кўринишидаги дорилар таркибига киради.

Халқ табобатида дафна баргларидан қуйидагича доривор тайёрлаш мумкин: унинг қуруқ баргларидан 30 грамм олиб 200 грамм кунгабоқар мойида дамлаб қўйилади. Мазкур дори ҳалада ёки узмада, бўғин яллиғланишида ва асаб толаларининг шамоллашида дардга шифо қилади.

Тангачали темираткини бартараф қилиш мақсадида дафна баргларидан 20 дона олиб, 400 грамм сувда 10 минут давомида қайнатилади. Совутилгач, сузиб шарбати ажратиб олинади. Шарбатини кунига уч маротаба ичиш тавсия қилинади. Мазкур муолажа одатда 5—7 кун давом эттирилади.

Шуни қайд қилиб ўтиш керакки, қўҳна замонларда Юнонистонда дафнадан мўътабар чамбараклар ясалган. У мусобақа ғолиблари, қаҳрамонлар, шоири-замонларга тақдим этилган. Ҳозирда муборакбод этилувчи «лауреат» ибораси ўша ўсимликнинг лотинча номи «лаурис»дан олинганлиги бежиз эмас.

Маннон НАБИЕВ,
доришунос.

ТЕРАК—КЕРАК

Атроф-муҳитни тадқиқ этиш бўйича япон миллий институти олимлари ҳавонинг ифлосланишига чидамли ўсимликни бир неча йил излашди. Саксон хил ўсимлик, дарахтлар ичида терак, кунгабоқар ва шоли энг яхши тозалагич» эканлиги аниқланди. Чеккасига оқтераклар экилган ва атрофида кунгабоқар майдонлари бўлган йирик йўлларда, машиналар кўп юришига қарамай, ҳаво тоза сақланиб турди.

ҲАЁТ САБОҒИ

Ҳар қандай қабиҳ ва ярамас ишни бажариш осон, лекин унинг шармандачилигини кўтариб юриш мушкулдир.

* * *

Севмоқ ўз ҳаловатини ўйламоқ эмас, ўзгани бахтли қила билмоқдир.

Мен гўзалликни сўзлар билан яратаман. Дўстим мўйқаламда гўзалликлар кашф этади. Яна кимдир қўшиқ ва куйлари билан ёнидаги кишиларга гўзаллик туйғуларини сингдиради.

Демак, ҳаммамиз бир олий туйғу сари турли йўллар билан бораверамиз. Шундадир ҳаёт завқи.

* * *

Кимдир инсоннинг олий туйғуси — севги деб таъриф берса, яна кимдир, ҳалоллик, инсонийлик, ватанпарварликда, деб эътироф этади. Аслида булар бир-бирини тўлдирмай туриб инсоннинг энг олий туйғуси бўла олмайди.

М. ТЎХТАНАЗАРОВ,
Избоскан райони.

Соғлиқ— энг катта бойлик

ЮРАК ҲАҚИДА НИМА БИЛАСИЗ?

Юрак инсон гавдасидаги беҳисоб томирлар орқали барча тўқималарни қон билан таъминлаб турувчи митти «мотор»дир. Бу «мотор»нинг ишдан чиқиши инсон учун ҳалокатлидир, унинг бир неча лаҳзага тўхтаб қолиши эса, дарҳол уни юргизиб юбориш тадбирлари кўрилмаса, муқаррар ўлимга олиб келади. Чунки ҳаракатдан тўхтаган қон дарҳол ивиб қолади, кейин уни қайта суюлтириш амримаҳолдир. Бундан ташқари қон орқали кислород ва бошқа озиқ маҳсулотлари олиб турган инсон аъзолари фаолияти кескин сусайиб, уларда ўнглаб бўлмайдиган жараёнлар юз беради.

Хуллас, юрак гавдамизнинг етакчи аъзоси бўлиб, усиз биз ярим соат ҳам яшай олмаймиз.

Соғлом юрак бир текис қисқариб туради. Чап қоринча деворларидаги бақувват мушак толалари қисқарган пайти қон йирик томир —аортага отилиб чиқади ва шу ердан майдароқ томирлар — артериялар орқали бутун гавдага тарқалади. Қоринчалар девори қисқарган лаҳзада юрак бўлмачалари бўшашади ва бутун гавдадан қайтган қон катта венадан юрак бўлмасига оқиб тушади. Чап бўлмага қон ўпка веналаридан тушади. Қоринчалар бўшашганда юрак бўлмаси қисқариб, қонни қоринчаларга суради.

Шундан сўнг юрак клапанлари маҳкам ёпилиб, қоннинг юрак бўлмасига қайтишига йўл қўймайди. Қоринчалар деворининг қисқариши туфайли эса қон яна аортага ўтади. Шу тахлит қоннинг айланиши чексиз давом этаверади.

Шуни ҳам айтиш керакки, қон юрак қоринчаларидан отилиб чиққани учунгина эмас, балки артерияларнинг деворларида жойлашган мускул толаларининг қисқариб туриши сабабли ҳам томирларда эркин ҳаракатланади.

Худда шундай қоннинг веналар орқали юракка оқиб келишида қон айланишининг юракдан ташқари омиллари муҳим аҳамият касб этади. Биринчи навбатда бу нафас олиш билан боғлиқ. Нафас қанчалик чуқур олинса, қон шунчалик кўп оқиб келади. Бунинг сабаби қуйидагича:

Кўкрак қафаси ичидаги босим ҳар доим атмосфера босимидан паст бўлади. Нафас олганда улар ўртасидаги фарқ янада ортади. Натижада қонни бевосита юракка элтувчи катта кавак венага қон оқиб келиши кучаяди. Бундан ташқари, кўкрак бўшлиғини қорин бўшлиғидан ажратиб турувчи парда — диафрагма нафас олиш пайти пастга тушади ва қорин бўшлиғидаги босимни оширади.

Хилма-хил ҳаракатлар мобайнида суякларни ўраб турган пай ва мушакларнинг қисқаришлари туфайли ҳам веналар қисилиб, қоннинг юракка томон оқими кучаяди. Зеро, венада мавжуд клапанлар қоннинг орқага қайтишига имкон бермайди.

Турли жисмоний машқларнинг юрак фаолиятига самарали таъсир кўрсатиши сабабларидан бири ҳам шундадир. Яъни инсон гавдасидаги пай ва мушакларнинг муайян тартибда ҳаракатланиб туриши веналар ва томирлар орқали қоннинг ўтишини яхшилайди. Аксинча, кам ҳаракатланиш, пай ва мушакларнинг кўпинча осойишта ҳолатда бўлиши юракнинг зўриқиб ишлашига, фаолияти ёмонлашишига олиб келади.

Юрак мушакларининг ишини марказий асаб тизмаси бошқаради. Мушаклар адашган ва симпатик, деб аталувчи асаб толалари орқали марказий асаб тизмасидан дармон олиб туради.

Хуллас, юрак фаолиятига марказий асаб тизмасининг таъсири катта бўлиб, уни эсдан чиқариш ярамайди. Бошқача айтганда, юраги соғлом бўлишини истайдиган ҳар бир инсон бошқалар билан муомалада хушфеъл бўлишга интилиши, бўлар-бўлмасга бировнинг кўнглига тегишдан қочиши, ҳар хил гап-сўзлар, миш-мишларни юракка яқин олмай, турмушга кундалик воқе-ҳодисаларга босиқ муносабатда бўлишга ўрганиши даркор. Бу масаланинг бир томони. Масаланинг иккинчи жиҳати шундан иборатки, асабни шунчаки босиқ, хушфеъл бўлишга интилишнинг ўзи билангина жиловлаб бўлмайди. Арзимаган нарсага энсаси қотадиган, пешонаси тиришадиган, ўта жиззаки одамлар жисмоний тарбия машғулотлари орқали танани чиниқтириб, асаб тизмасини ҳар томонлама мустаҳкамлаб олишлари зарур.

О. ЙЎЛДОШЕВ,
шифокор.

ТУРФА ОЛАМ

МЕРГАНЛИК ДОРИСИ

Швейцария олимларининг маълумотларига қараганда, В тоифадаги витаминлар кўриш қобилиятини яхшилайди. Мерганлик бўйича турли мусобақаларда ўша дармондориларни кўпроқ истеъмол қилганлар сунъий дорилар ичган спортчиларга нисбатан ўн фоиз кўп очко тўплашди.

ҚЎШИҚНИНГ ФОЙДАСИ

Узоқ умр кўрмоқчи бўлсангиз, кўпроқ қўшиқ айтинг. Хонандалар ўртасида ўтказилган тадқиқотлардан ана шундай хулоса чиқарилди. Тадқиқотларнинг кўрсатишича, ашула айтиш ўпкани, кўкрак қафасини чиниқтириб қолмасдан, юрак мушагини ҳам мустаҳкамлайди. Шу боис хонандаларнинг ўртача умри бошқалардан юқори эканлигига ажабланмаса ҳам бўлади.

СОҚОЛ ВА СОЧ

Франциядаги Лион шаҳри дорилфунуни олимлари юздан кўпроқ эркакни кузатиб, ғалати хулосага келишди: маълум бўлишича, соқол қанчалик узун бўлса, соч шунчалик тез тўкилар экан.

САДОҚАТЛИ МУШУК

Маълумки, уйига етиб олиш учун мушуклар жуда олис масофаларни босиб ўтишлари мумкин. Нью-Йорклик бир мушук эгаси—мол дўхтири Калифорнияга кўчиб кетди. У мушукни эски уйида қолдирди. Беш ой ўтганидан сўнг, мушук хўжайинининг янги уйи остонасида пайдо бўлди ва ҳеч иккиланмасдан ичкари кириб ўзи ёқтирадиган курси устига чиқиб ётиб олди.

Ваҳоланки, Нью-Йорк билан Калифорния ўртасидаги масофа тўрт минг чақиримга яқиндир!..

БОШҚОТИРМА

1. Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» асари қаҳрамони. 2. Фарғона вилоятидаги район. 3. Нерв ҳужайрасининг танаси ва ўсиқчаси. 4. Қўшиқнинг такрорланувчи қисми. 5. Кулолчилик маҳсулоти. 6. Сўз туркуми. 7. Ҳафта куни. 8. Қўй зоти. 9. Табиий ҳодиса. 10. Музика ёзуви. 11. Бошоқли ғалла экини. 12. Самарқанднинг қадимий қалъаси. 13. Сайроқи қуш. 14. Европадаги пойтахт. 15. Қадимги юнон олими. 16. Ойнаванд ром. 17. Ойлардан бирининг эскича номи. 18. Одил Ёқубов романи. 19. Уммон. 20. Музика асбоби. 21. Поёндоз. 22. Ҳайдалган ерни текислаш мосламаси. 23. Миллат. 24. Ҳажвий киножурнал. 25. Адабий жанр. 26. Ўзбек классик шоираси.

Тузувчи: Т. ҒАНИЕВ.

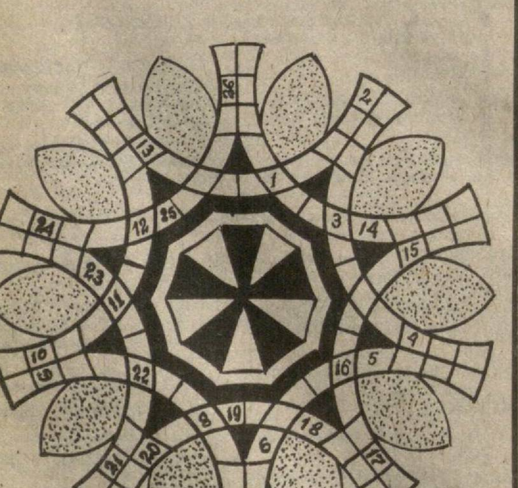

НУҚРА

- Ўз элинг— олтин тахтинг,
  Ўз еринг—порлоқ бахтинг.
- Сўзгамас, ишга ботир бўл!
- Эзгу сўз— юмшоқдан-юмшоқ,
  Ёвуз сўз— қаттиқдан-қаттиқ.
- Қуюқ ўрмонга кирсанг,
  Қайтиб чиқишингни ўйла.
  Юксак чўққига чиқсанг—
  Қайтиб тушишингни ўйла!
- Эл тилаги кўл бўлар,
  Самараси мўл бўлар.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ
тўплаган.

СПОРТЛОТО
36-ТИРАЖ ЯКУНЛАРИ

Ўзбекистон спорт лотереялари жумҳурият бошқармаси «Спортлото» «45 дан 6» ва 36 дан 5» лотереялари 36-тиражи якунларини маълум қилади:

«45 дан 6»: 123643 вариант қатнашди. 6 рақамни топганлар — йўқ; 5—2—3439 сўмдан, 4—127—154 сўмдан.

«36 дан 5»: 5—1—14130 сўм; 4—225—158 сўмдан; 3—6947—8 сўмдан.

СПОРТПРОГНОЗ
36-ТИРАЖ ЯКУНЛАРИ

Жумҳурият бўйича ўйинда 56157 вариант қатнашди. 13 натижани топганлар — йўқ; 12-1-1383 сўм, 11-13-412 сўмдан.

Чой баҳона— дийдор ғанимат,
Ширин суҳбат танга мадад ҳам роҳат...

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

РАИС

Ҳажвия

— Қўшни, қизингизга келган совчиларни иккинчи марта нега қайтариб юбордингиз! Ахир биринчи бор келишганида жуда яхши кутиб олган эдингиз-ку. Қолаверса, қизингизнинг биринчи бахти. Қайтармаслик керакмиди дейманда.

— Совчилар дастлабки келишганида бўлажак қудамни «раис, раис!» деб аташгани учун ҳам мен уни бировта жамоа хўжалиги бошқарувигами, қишлоқ шўросигами, райижрокўмгами раис, деб ўйлабман. Сўраб-суриштириб билсам, аниқ бўлдики, у номи улуғ, супраси қуруқ раис экан.

— Хўш, қанақа раис экан!

— Қуруқ совлат алкашлар раиси экан. Ўзи билан бизникига совчи бўлиб келганлар ҳам унинг шишадошлари экан. У эса уларга бошлиқ. Шунинг учун ҳам яшшамагурлар нуқул ҳар икки гапларининг бирида уни «раис, раис», деб чақиришарканлар.

А. ҲАЙДАРОВ.

ГАБРОВО ЛАТИФАЛАРИ

БЕХАТО БЕЛГИ

— Қора товуқ тухумидан бешта бер, —деди габроволик сотувчига. У ҳайрон бўлиб, деди:

— Сен тухумларни, фарқлай олсанг, керагини танла ўзинг.

Габроволик энг йирик тухумларни танлагач, пулини тўлаб, жўнаб қолди.

МАНТИҚ

— Хонада ҳарорат қанча!— сўради хотинидан габроволик.

— Ўн беш даража, —жавоб қилди хотини.

— Ҳовлида-чи!

— Йигирма.

— Ундай бўлса деразани очиб қўй, хонага яна беш даража иссиқ кирсин.

ТАМАДДИ ВАҚТИ

Бир габроволикникига оғайнилари келишди. Ўтириб қарта ўйнай бошладилар. Туш пайти мезбон қарталарни йиғиштириб, ўрнидан турди:

— Шунча ўйнаганимиз етар! Энди уй-уйга бориб тамадди қилиб олиш керак!

КИНОЯ

Отаси ўғлига янги ботинка олиб берди. Кечқурун улар қариндошлариникига меҳмонга жўнашди. Йўлда отаси ўғлидан сўради:

— Янги ботинкада келяпсанми, ўғлим!

— Ҳа.

— У ҳолда пилдирамай, қадамни катта ташла.

Рўзноманинг навбатдаги сони 15 сентябрь, якшанба куни чиқади.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткичи— 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.30 Буюртма № 5989.